

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กระดับปฐมวัย
โครงการป้องกันการทุจริต ป्लุกจิตสำนึกให้กับนักเรียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

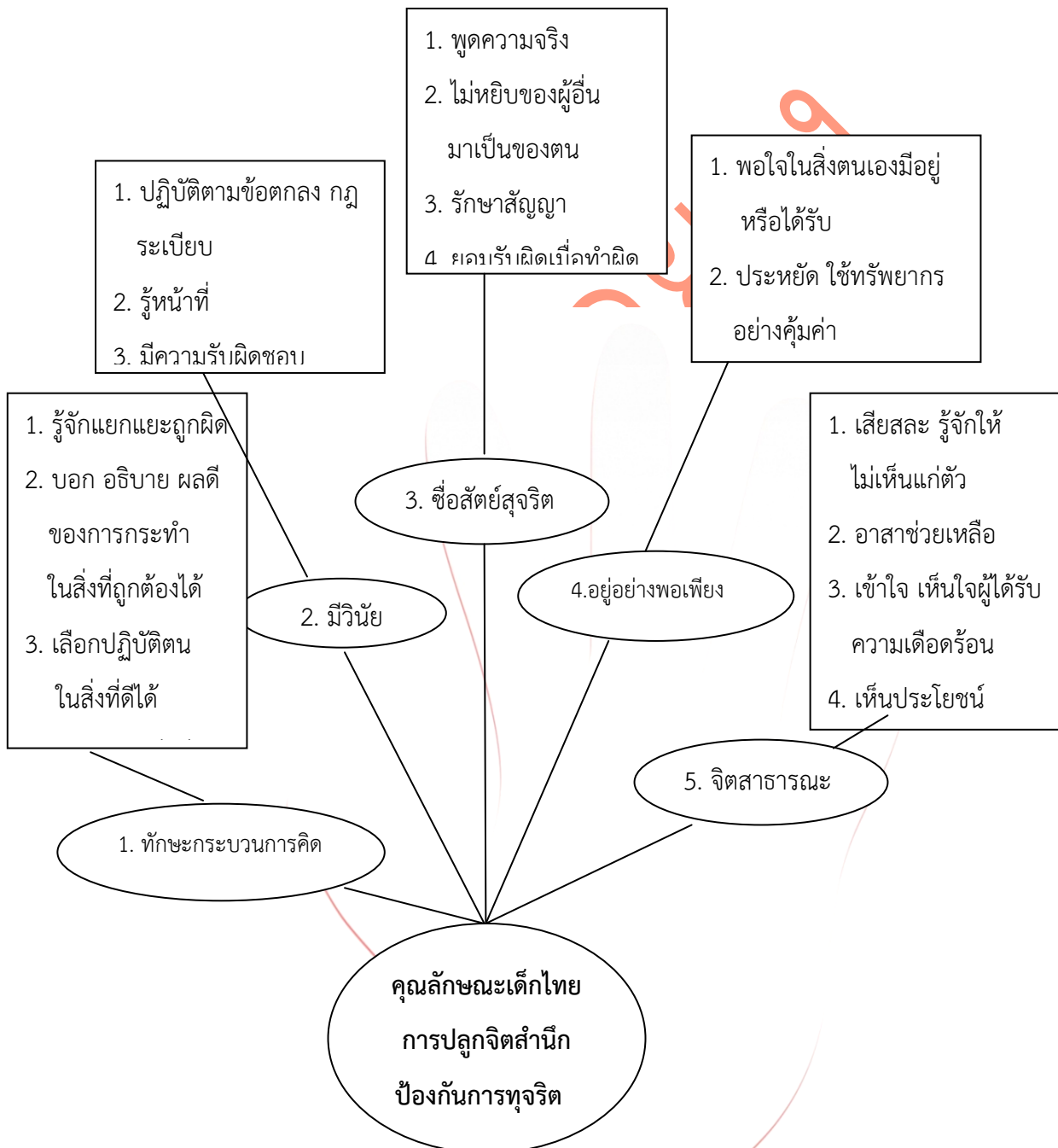
กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและมีความเป็นพลเมืองและภูมิใจในความเป็นไทย และในปี 2553 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ มีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ แต่ปัญหาของประเทศที่สะท้อนสู่การจัดการศึกษา คือ ปัญหาด้านวิกฤติทางสังคมเกี่ยวกับความแตกแยกและปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะปัญหาการทุจริตมีแนวโน้มมีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง การสร้างความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันภายใต้โครงการป้องกันการทุจริต ป्लุกจิตสำนึกให้กับนักเรียนซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็กระดับปฐมวัย จนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยมีสาระที่ควรเรียนรู้ 4 เรื่องและประสบการณ์สำคัญ 4 ด้าน เป็นสื่อในการฝึกฝนเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เหมาะสมกับวัย

โครงการป้องกันการทุจริต ป्लุกจิตสำนึกให้กับเด็กระดับปฐมวัย เป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาการทางสังคม โดยมีจุดเน้นของตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะกระบวนการคิด
2. มีวินัย
3. ซื่อสัตย์สุจริต
4. อยู่อย่างพอเพียง
5. จิตสาธารณะ

କ୍ଷମା ପତ୍ର

ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่กำหนดเป็นจุดเน้นการป้องกันการทุจริต ปุจฉิตสำนึกให้กับเด็กระดับปฐมวัย ได้กำหนดกรอบความหมายไว้ ดังนี้

ทักษะกระบวนการคิด หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้วิจารณญาณในการคิด วิเคราะห์ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ตลอดจนคิดวิเคราะห์ระบุเหตุและผล แนวทางการแก้ปัญหาได้

มีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบของครอบครัว โรงเรียน และสังคม รักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ

ซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง ทางกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีใช้รักษาทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน

จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ให้ ช่วยเหลือผู้อื่น และการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

คุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์

คุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยตามโครงการป้องกันการ ทุจริต ปุจฉิตสำนึกให้กับนักเรียนเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของจุดเน้นตามตัวบ่งชี้ ในแต่ละช่วงวัย ที่ต้องได้รับการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อนำไปจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึง กำหนดสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้จุดเน้น ไว้ดังนี้

ทักษะกระบวนการคิด

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักแยกแยะถูกผิด
2. บอก อธิบาย ผลดีของการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องได้
3. เลือกปฏิบัติตนในสิ่งที่ได้เหมาะสมกับวัย

สภาพที่พึงประสงค์

อนุบาล 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำแนกพฤติกรรมถูก – ผิดได้ 2. จำแนกผลดีและผลเสียของการกระทำในสิ่งที่ดีและไม่ได้ 3. ปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย
อนุบาล 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอก อธิบายได้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด 2. บอก อธิบายผลดีของการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องได้ 3. ปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีได้ตามคำชี้แนะ

มีวินัย

ตัวบ่งชี้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ
2. รู้หน้าที่
3. มีความรับผิดชอบ

สภาพที่พึงประสงค์

อนุบาล 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเก็บของเล่น ของใช้ เข้าที่ มีระเบียบ 2. เข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อน หลัง 3. เล่นหรือทำงานได้เองตามลำพัง 4. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง 5. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้โดยไม่ต้องเตือน 6. ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จในเวลาที่กำหนด
อนุบาล 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเก็บของเล่น ของใช้ เข้าที่ มีระเบียบ 2. เข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อน หลัง 3. เล่นหรือทำงานได้เองตามลำพัง 4. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง 5. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้โดยไม่ต้องเตือน

ชื่อสัตย์ สุจริต

ตัวบ่งชี้

1. พูดความจริง
2. ไม่เหยียบของผู้อื่นมาเป็นของตน
3. รักษาสัญญา
4. ยอมรับผิดเมื่อทำผิด

สภาพที่พึงประสงค์

อนุบาล 2

1. พูดความจริง
2. ไม่แย่งหรือเหยียบของผู้อื่นมาเป็นของตน
3. ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียน
4. รู้จักขอโทษเมื่อทำผิดและรู้จักให้อภัยเมื่อเพื่อนกล่าวคำขอโทษ

อนุบาล 1

1. พูดความจริง
2. ไม่แย่งหรือเหยียบของผู้อื่นมาเป็นของตน
3. ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน
4. รู้จักขอโทษเมื่อทำผิด

อยู่อย่างพอเพียง

ตัวบ่งชี้

1. พอใจในสิ่งตนเองมีอยู่หรือได้รับ

2. ประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

สภาพที่พึงประสงค์

อนุบาล 2

1. กินอยู่ง่ายตามสภาพ
2. รับประทานอาหาร นม ไม่เหลือทิ้ง
3. ใช้สิ่งของส่วนตัวและส่วนรวมเท่าที่จำเป็น
4. ใช้สิ่งของที่มีอยู่ทดแทนที่ชำรุด ไม่ซื้อหาใหม่ หรือประดิษฐ์ของเล่นง่าย ๆ ได้ด้วยตนเอง
5. ใช้น้ำ ไฟ เท่าที่จำเป็นและปิดทุกครั้งหลังการใช้
6. ออมเงิน

อนุบาล 1

1. กินอยู่ง่ายตามสภาพ
2. รับประทานอาหาร นม ไม่เหลือทิ้ง
3. ใช้สิ่งของส่วนตัวและส่วนรวมเท่าที่จำเป็น
4. ใช้สิ่งของที่มีอยู่ทดแทนที่ชำรุด ไม่ซื้อหาใหม่ หรือประดิษฐ์ของเล่นง่าย ๆ ได้ด้วยตนเอง
5. ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งหลังการใช้
6. ออมเงิน

จิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้

1. เสียสละ รู้จักให้ ไม่เห็นแก่ตัว

2. อาสาช่วยเหลือ
3. เข้าใจ เห็นใจผู้ได้รับความเดือดร้อน
4. เห็นประโยชน์ส่วนรวม

สภาพที่พึงประสงค์

อนุบาล 2

1. แบ่งปันสิ่งของตนเองแก่ผู้อื่น หลังจากได้รับคำชี้แนะ
2. อาสา ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
3. แสดงความเห็นใจด้วยคำพูด และมีส่วนร่วม ช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน
4. ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวม

อนุบาล 1

1. แบ่งปันสิ่งของตนเองแก่ผู้อื่น หลังจากได้รับคำชี้แนะ
2. อาสา ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
3. แสดงความเห็นใจด้วยคำพูดเมื่อผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน
4. ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวม

การจัดประสบการณ์ปลูกจิตสำนึก ป้องกันการทุจริต สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกเพื่อป้องกันการทุจริต สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการนำตัวบ่งชี้บูรณาการในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน หมายถึง การนำจุดเน้นตัวบ่งชี้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกสุจริต ให้ได้เด็กได้

ฝึกปฏิบัติเพื่อแสดงออก ความเหมาะสมและอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองแลผู้อื่นในการทำ
กิจวัตรประจำวัน เช่น รับประทานอาหาร ไปห้องน้ำ-ห้องส้วม นอนพักผ่อน ฯลฯ

2. กิจกรรมฝึกฝนสร้างจิตสำนึกตามกิจกรรมประจำวัน หมายถึง การนำจุดเน้นตัวบ่งชี้เพื่อปลูก
จิตสำนึกสุจริต บูรณาการในกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวันให้เด็กรับรู้ ฝึกฝนโดยการใช้หลักการพัฒนา
จริยธรรม เช่น การสร้างทัศนคติการสอนโดยเน้นกระบวนการพัฒนาค่านิยม และการใช้หลักจิตวิทยาประกอบ เพื่อ
สร้างเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและปลูกฝังจิตสำนึกสุจริตแก่เด็ก โดยใช้สิ่งประกอบ เช่น นิทาน เรื่องเล่า บทบาท
สมมุติ รูปภาพ สถานการณ์จริง ฯลฯ

3. กิจกรรมพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้าง ปลูกฝังจิตสำนึกสุจริตให้แก่เด็ก เช่น
โครงการแบ่งปันของเล่นให้เพื่อน โครงการออมเงิน โครงการ 1 คน 1 ต้นไม้ ฯลฯ

โดยปกติ เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้านสังคมตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ
อยู่แล้ว การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กตามโครงการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึกเด็กปฐมวัย จึงเพียงนำตัวบ่งชี้ที่
กำหนด จัดโอกาสให้เด็กได้ฝึก ได้พัฒนามากยิ่งขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางสังคมใน
ชีวิตประจำวัน ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อฝึกฝนพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ได้ฝึกฝนความมีระเบียบ รู้จักช่วยเหลือ
ตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ คติวิเคราะห์สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่
เน้นการพัฒนาค่านิยม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นและ/หรือการแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งจะส่งผลต่อการ
พัฒนาสังคม นิสัยของเด็กตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการเลียนแบบผู้ใกล้ชิด โดยเฉพาะเด็กชอบเลียนแบบผู้ที่เด็กรักและมี
ความสำคัญต่อเด็ก และต้องการการเสริมแรงและคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ครูจึงต้องปฏิบัติตน
เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมปลูกฝังเด็กด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม จัดโอกาสให้
เด็กได้เล่น/ทำงานร่วมกับเพื่อน ชื่นชมเสริมแรงเด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
รวมทั้งเสนอแนะให้เด็กปรับพฤติกรรม เมื่อเด็กแสดงออกไม่เหมาะสม

ตารางกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของ
แต่ละหน่วยงาน และสภาพชุมชน แต่สิ่งที่สำคัญการจัดกิจกรรมต้องจัดให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน คำนึงถึง
สัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กต่อละวัน และช่วงความสนใจของเด็ก จึงเสนอแนวทางการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน
ดังนี้

ตัวอย่าง ตารางกิจกรรมประจำวัน

08.00 – 08.30	รับเด็กรายบุคคล
08.30 – 08.45	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45 – 09.00	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
09.00 – 09.20	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20 – 10.20	กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม
10.20 – 10.30	พัก (อาหารว่างเช้า)
10.30 – 10.45	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45 – 11.30	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 – 12.00	พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)
12.00 – 14.00	นอนพักผ่อน
14.00 – 14.20	เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20 – 14.30	พัก (อาหารว่างบ่าย)
14.30 – 14.50	เกมการศึกษา
14.50 – 15.00	เตรียมตัวกลับบ้าน

କ୍ଷମା ପତ୍ର

แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปลูกจิตสำนึก(ป้องกันการทุจริต)ลงในกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
<p>รับเด็กรายบุคคล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้อนรับเด็กอย่างอบอุ่นโดยการโอบกอดสัมผัสพูดคุย ดูแลให้เด็กไหว้ ทำความเคารพ คุณครูและผู้ปกครองที่มาส่งอย่างสม่ำเสมอ (ทั้งผู้ปกครองและเด็ก) ● ชมเชยเด็กที่มาโรงเรียนแต่เช้าทันเวลา ชวนคุยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดี เช่น หนูสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนไหม เมื่อเช้าทำบุญใส่บาตรไหม ● ในวันจันทร์หากเด็กนำของใช้ส่วนตัว เช่น ปลอกหมอน ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ ครูบอกให้เด็กเก็บของใช้ในที่ที่จัดเตรียมไว้ หรือในวันศุกร์ครูนำเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กให้เด็กนำไปซักทำความสะอาดที่บ้าน ● ให้เด็กบันทึก (วาดภาพ) ความดีที่ทำตามโครงการ “๑ วัน ๑ ความดี” ในสมุดบันทึกความดี ● ให้เด็กเล่นอิสระในห้องเรียนหรือช่วยครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในห้อง 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การตรงเวลา ● ความรับผิดชอบในการเก็บของเข้าที่ ● การอาสาช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : ตรงเวลา ● มีวินัย : รับผิดชอบ ● จิตสาธารณะ : อาสาช่วยเหลือ
<p>เคารพธงชาติ สวดมนต์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กว่าจะใช้สัญญาณใดในการเตรียมตัวเข้าแถวเคารพธงชาติ เช่น เสียงเพลง สันกระดิ่ง กริ่งหรือระฆัง ● บอกให้เด็กทราบกิจกรรมที่จะต้องทำในการเคารพธงชาติ ● บอกให้เด็กทราบ กิจกรรมที่จะต้องทำในการเข้าแถว 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตามข้อตกลง ● กฏระเบียบ ● การรักษาสัญญารูปร่างหน้าตา ● บันทึกผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : ปฏิบัติตามข้อตกลง ● ซื่อสัตย์ : รักษาสัญญาณ ● มีวินัย : รู้น้ำหนัก

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรม ที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ● ตำแหน่งที่จะยืนเข้าแถว(เรียงลำดับเตี้ย-สูง) ● การร้องเพลงชาติ (ยืนตัวตรง) ● สวดมนต์ (ยืนท่าสงบ) ● ใช้สัญญาณตามที่ตกลง ● ดูแลให้เด็กทำตามข้อตกลงและทำตามกิจกรรมของโรงเรียน ● แสดงท่าทางด้วยการสบสายตาดูด้วยความพอใจ ยิ้ม พยักหน้า ฯลฯ ให้เด็กรับรู้และภาคภูมิใจในการปฏิบัติของตนเอง 		<p>มีวินัย : ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบของโรงเรียน</p>
<p>พาเด็กไปห้องน้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● พาเด็กไปห้องน้ำโดยให้เด็กเดินไปอย่างมีระเบียบ เช่น เกาะไหล่เป็นรถไฟ ฯลฯ ● ดูแลให้เด็กใช้ห้องน้ำด้วยตนเองในเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าแถวตามลำดับ ก่อน หลัง - การรอตน้ำเมื่อใช้ห้องน้ำแล้ว(ดูแลให้ใช้น้ำอย่างประหยัด) - การล้างมือหลังเข้าห้องน้ำ (ดูแลให้ใช้น้ำอย่างประหยัด) - ให้เด็กกลับมายืนเป็นแถวเดินกลับเข้าชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบ 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การรู้จักรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ● บันทึกผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : การรอคอยตามลำดับก่อน-หลัง ● อยู่อย่างพอเพียง : ประหยัด

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
<p>การเล่าข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน (เตรียมใจกายให้พร้อม)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดกิจกรรมทักทายสวัสดีคุณครูสวัสดีเพื่อนด้วย บทเพลง บทกลอน คำคล้องจองที่ไพเราะและมีความหมาย ● นำเด็กเข้าสู่ความสงบด้วยกิจกรรมฝึกสมาธิ เช่น Brain Gym ,โยคะง่าย ๆ, การเชยเทียน, การเดินวงกลม ● เตรียมเรื่องที่จะสนทนากับเด็ก เกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ● ชวนเด็กให้แสดงความคิดเห็นในด้าน สิ่งใดทำแล้ว เกิดผลดีหรือไม่อย่างไร หากเป็นตัวเด็กเองจะทำอย่างไร ● เพิ่มหัวข้อ ข่าว และเหตุการณ์ที่เด็กประทับใจ การกระทำดี ที่เด็กทำทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน คนดี คนเก่งที่เด็กชื่นชอบ แล้วชวนเด็กคิดสิ่งใดทำแล้วเกิดผลดีหรือไม่อย่างไร 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมถูก-ผิด จำแนก ผลดี-ผลเสีย ของการกระทำดี-ไม่ดี ใน เรื่องราวเหตุการณ์ ฯลฯ ● บันทึกผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะกระบวนการคิด : จำแนกพฤติกรรม ถูก-ผิด ● จำแนกผลดี-ผลเสียของการกระทำที่ดีและไม่ดี
<p>การเคลื่อนไหว และจังหวะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ครูปฏิบัติกิจกรรมด้วยความแจ่มใสเบิกบาน ● ให้เด็กทราบข้อตกลงของการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การปฏิบัติตามสัญญาณการเคลื่อนไหว การปฏิบัติตามคำสั่ง การทำตามจินตนาการหรือเรื่องเล่า ● ในขณะที่จัดกิจกรรมครูควรสอดแทรกให้เด็กเห็นใจ เข้าใจผู้อื่น เช่น การเคลื่อนไหวอย่างระมัดระวัง ไม่ชนกันกับเพื่อน เรื่องเล่าที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตามข้อตกลง ● การปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงออกถึงการเห็นใจผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : การปฏิบัติตามข้อตกลง ● จิตสาธารณะ : เห็นใจผู้อื่นที่เดือดร้อน

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรม ที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ ส่งเสริมให้เด็กรู้จักแบ่งอุปกรณ์การเล่น และให้เด็กหยิบอุปกรณ์การเล่นตามลำดับก่อน-หลัง รวมทั้งให้เด็กมีโอกาสสลับเปลี่ยน การใช้สิ่งของเหล่านั้น เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ฝึกกิจกรรมการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ให้เด็กเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ (ทำความสะอาดกับเต็กว่า เมื่อได้ยีนสัญญาณ เด็กจะต้องเก็บของเข้าที่) ดูแลให้เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแบบกายเคลื่อนไหวใจมุ่งมั่นเคลื่อนไหวสร้างสรรค์อย่างสนุกสนาน 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> การรอคอยตามลำดับก่อน-หลัง การปฏิบัติตามข้อตกลงเรื่อง การเก็บของเข้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> จิตสาธารณะ : รู้จักให้ มีวินัย : ตามลำดับก่อน-หลัง มีวินัย : ความมุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จ มีวินัย : การปฏิบัติตามข้อตกลง
<p>กิจกรรมสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมให้มีหลายกิจกรรมแล้ว ให้เด็กเลือกอย่างน้อย 2 กิจกรรม ให้เด็กมีโอกาสอย่างอิสระไม่กำหนดรูปแบบ หรือชี้แนะให้เด็กทำตาม จัดให้เด็กทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ช่วยฝึกนิสัยทำงานร่วมกันผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> อธิบายวิธีทำกิจกรรม ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะ ตามความพอใจของตน ยกเว้นในบางครั้งที่ต้องการให้สัมพันธ์กับสาระของหน่วยการเรียนรู้ กำหนดจำนวนกิจกรรมที่จะให้เด็กทำให้เสร็จ ในช่วงเวลานั้นๆ ครูจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในบางกิจกรรมไม่ครบตามจำนวนเด็กเพื่อสร้างสถานการณ์ให้เด็กต้อง 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> การใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด ตรวจผลงาน บันทึกผล 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย : รับผิดชอบทำงานให้เสร็จ จิตสาธารณะ : รู้จักให้แบ่งปัน มีวินัย : รู้จักรอคอย อยู่อย่างพอเพียง มีวินัย : รับผิดชอบ

<p>เอื้อเพื่อพ่อแม่และมีความรับผิดชอบ</p> <p>กิจกรรมประจำวัน</p>	<p>ปรับความต้องการของตนเอง</p> <p>บทบาทหน้าที่ของครูการประเมินผล</p>	<p>การประเมินผล</p>	<p>คุณลักษณะ/พฤติกรรม</p> <p>ที่พึงประสงค์</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ฝึกให้เด็กทำตามข้อตกลงที่ได้ตกลงร่วมกันก่อนลงมือทำกิจกรรม ● ส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำให้เด็กหยิบวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ในปริมาณที่พอดีกับการใช้งานของตน ● ดูแลให้เด็กทำงานครบตามกำหนด ● ให้เด็กนำผลงานส่งครู ครูชวนสนทนาเกี่ยวกับงานที่ทำ เขียนชื่อภาพ ชื่อเด็ก ● ให้เด็กช่วยกันเก็บ วัสดุ อุปกรณ์และทำความสะอาดให้เรียบร้อย ● ให้เด็กช่วยกันเก็บ วัสดุ อุปกรณ์และทำความสะอาดให้เรียบร้อย ● จัดมุมเล่นต่างๆ แต่ละมุมให้มีของเล่นเพียงพอ ● ให้เด็กเล่นตามมุมต่างๆ ในห้องเรียนอย่างอิสระ ● กำหนดข้อควรปฏิบัติในการเข้าเล่นในมุมเล่นต่างๆ เช่น มุมหนังสือไม่ส่งเสียงดัง หยิบจับหนังสือด้วยความทะนุถนอม มุมบล็อกไม่นำแท่งไม้มาทุบถื่นหรือขว้างปา ฯลฯ เมื่อเล่นเสร็จต้องเก็บของเล่นเข้าที่ ● ครูและเด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการปฏิบัติตามข้อตกลง 		<ul style="list-style-type: none"> ● พอเพียง : พอใจในตนเอง ● จิตสาธารณะ : อาสาช่วยเหลือ ● มีวินัย : การปฏิบัติตามข้อตกลง ● ทักษะกระบวนการคิด : บอกจำแนกอธิบายผลดีของการกระทำ ● มีวินัย : ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรม ที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อเด็กพบปัญหา ครูกระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองหรือชี้แจงให้ลองคิดหาทางแก้ไข โดยให้คิดวิเคราะห์หาเหตุที่มาของปัญหา ● ชมเชย เมื่อเด็กแก้ปัญหาได้ ● ครูคอยดูแล ฝึกให้เด็กเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังการเล่น 		
กิจกรรมเสรี	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดมุมประสบการณ์ต่างแต่ละมุมมีของเล่นเพียงพอ ● กำหนดข้อตกลงในการเข้าเล่นในมุมประสบการณ์ของเด็ก เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ส่งเสียงดัง - หยิบจับหนังสืออย่างทะนุถนอม - ไม่นำแท่งไม้มาทาบเพื่อนหรือขว้างปา - รอคอยในการเล่น - เมื่อเล่นเสร็จต้องเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย ฯลฯ ● ให้เด็กเลือกเล่นอย่างอิสระคอยดูแลแนะนำให้ 	สังเกตพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> ● ปฏิบัติตามข้อตกลง ● การเก็บของเข้าที่ ● การรอคอย 	<ul style="list-style-type: none"> ● วินัย : การปฏิบัติตามข้อตกลง ● วินัย : การคอย ● วินัย : การเก็บของเล่นเข้าที่

	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอ(ครูไม่เข้าไปแทรกแซงการเล่นหากไม่เกิดปัญหารุนแรง)		
กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลงเกี่ยวกับการเก็บของเข้าที่ ให้เด็กช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ ให้คำชมเมื่อเด็กแสดงความดีทางวาจา 		
กิจกรรมเสริมประสบการณ์	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดข้อตกลงในการทำกิจกรรมและดูแลให้เด็กปฏิบัติตาม ดำเนินกิจกรรม ใช้กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้ตัวแบบบุคคลที่ใกล้ชิด ที่เด็กรู้จักซึ่งมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กหรือสื่อต่างๆ ภาพนิ่ง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วีซีดี ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำที่พึงปรารถนาให้เด็กได้เลียนแบบเป็นสื่อ กิจกรรมที่นำมาปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กสามารถใช้เพลง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษานอกสถานที่ และการทดลองปฏิบัติจริง โดยครูต้องเสริมต่อการเรียนรู้ โดยใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ให้เด็กบอกเล่า อธิบายผลดี ผลเสียของการปฏิบัติ 	สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์, จิตสาธารณะ, อยู่อย่างพอเพียง ทักษะกระบวนการคิดและมีวินัย	(ซื่อสัตย์, จิตสาธารณะ, อยู่อย่างพอเพียง ทักษะกระบวนการคิดและมีวินัย)

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรม ที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ <ul style="list-style-type: none"> ขั้นที่ 1 รับรู้ – เข้าใจ ขั้นที่ 2 ตระหนักสำนึก ขั้นที่ 3 นำสู่การปฏิบัติและประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 สอนให้ติดเป็นนิสัย 		
กิจกรรมกลางแจ้ง	<ul style="list-style-type: none"> ● แจ้งให้เด็กทราบแนวทางการปฏิบัติตนในการเล่นกลางแจ้ง แนวการเล่นสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติเพื่อให้เล่นเครื่องเล่นสนามได้อย่างปลอดภัย ● ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นร่วมกับเพื่อนๆ ● ส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาอย่างประนีประนอม เมื่อเด็กมีปัญหาแย่งที่เล่นกัน ● เมื่อใกล้หมดเวลาเล่น ผู้ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่และทำความสะอาดบริเวณที่เล่น ● เมื่อใกล้หมดเวลาเล่น ผู้ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่และทำความสะอาดบริเวณที่เล่น ● ให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ โดยยืนสงบ 2 นาที และพาเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย 	สังเกตพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> ● ปฏิบัติตามข้อตกลง ● การอาสาเก็บของเล่น/อุปกรณ์ ● การเก็บของเข้าที่ ● การตรงต่อเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : ปฏิบัติตามกฎข้อตกลง ● จิตสาธารณะ ● ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ● มีวินัย รับผิดชอบ ● วินัย : ตรงต่อเวลา

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
<p>พักรับประทานอาหารว่างและรับประทานอาหารกลางวัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้เด็กเข้าแถวรับถาดอาหาร(อนุบาล 4 ปี)/เข้าแถวตักอาหารเอง โดยครูคอยแนะนำให้ตักพออิ่ม ● ดูแลให้เด็กนั่งสงบที่โต๊ะอาหารพร้อมกัน ● ครูแนะนำที่มา ประโยชน์คุณค่าของอาหาร ● ให้เด็กกล่าวคำคล้องจองเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร เช่น ข้าวทุกจาน / ของคุณค่าอาหาร ฯลฯ ● ตัวแทนเด็กกล่าวนำบอกชื่อ ขนม รายการอาหารที่รับประทานวันนี้ ฯลฯ ให้เพื่อนพูดตาม ● ให้เด็กทุกคนกล่าวคำขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ● ดูแลเด็กรับประทานอาหารให้หมด ● หลังรับประทานอาหารเสร็จ ดูแลให้เด็กเก็บภาชนะไปเก็บในที่เตรียมไว้ได้อย่างเรียบร้อยด้วยตัวเอง 	<p>สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติจริงของเด็กในเรื่อง ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าแถวรับอาหาร ● การเลือกรับประทานอาหาร ● การตักอาหารพออิ่ม ● การรับประทานอาหารหมดไม่เหลือทิ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> ● วินัย : การคอย ● ทักษะกระบวนการคิด : เลือกปฏิบัติในสิ่งที่ได้เหมาะสมกับวัย ● อยู่อย่างพอเพียง : กินอยู่อย่างตามสภาพ ● รับประทานอาหาร ขนมนไม่เหลือทิ้ง ● วินัย : การจัดเก็บของเข้าที่

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
การนอนพักผ่อน	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดข้อปฏิบัติระหว่างนอนพักผ่อน ● ตกกลางกับเด็กในเรื่องต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับครูจัดเตรียมที่นอนด้วยตนเอง - สวดมนต์ก่อนนอนทุกวัน - การนอน (หากไม่่วงจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร) - การกำหนดสัญญาณให้ลุกจากที่นอนได้ - ความรับผิดชอบในการเก็บที่นอน - ติดตามการปฏิบัติของเด็ก - เล่นนิทานก่อนนอนให้เด็กฟัง (นิทานคุณธรรมด้านการมีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง จิตสาธารณะ - ชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลง - ขณะเด็กนอนเปิดดนตรีบรรเลงจังหวะไพเราะ เปิดเบาๆ ให้เด็กฟังตลอดการนอน - เมื่อตื่นนอน ดูแลให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในการเก็บที่นอนเข้าที่ เข้าห้องน้ำ ล้างหน้า 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การตรงต่อเวลาในการนอน/การตื่น ● การปฏิบัติตามสัญญา ● การเก็บของเข้าที่ ● การตรงต่อเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีวินัย : ตรงต่อเวลา ● ซื่อสัตย์ : รักษาสัญญา

กิจกรรมประจำวัน	บทบาทหน้าที่ของครู	การประเมินผล	คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์
เกมการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดข้อปฏิบัติให้เด็กได้ทราบจะปฏิบัติตนในการเล่นเกการศึกษา ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เวลาที่เด็กจะนำเกมมาเล่นได้ - การหยิบเกมมาเล่น จะนำมาเล่นได้ ● ครั้งละ 1 ชุด เพื่อแบ่งปันให้ผู้อื่นเล่นบ้าง ● การเล่นด้วยกัน ต้องเล่นตามกฎ กติกา ● เมื่อเล่นเสร็จแล้ว ต้องเก็บเกมเข้ากล่องให้เรียบร้อย ● สอนวิธีเล่นเกมทุกชุดแก่เด็กแล้วปล่อยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ ● ติดตาม การปฏิบัติของเด็ก ชมเชย เมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลง 	สังเกตพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> ● การรักษาสัญญา/คำพูด ● การปฏิบัติตามกฎ ● การรอคอย 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชื่อสัตย์ : รักษาสัญญา ● มีวินัย : การปฏิบัติตามข้อตกลง ● วินัย : การปฏิบัติตามกฎรอคอย
เตรียมตัวกลับบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้เด็กนั่งสงบแล้วคิดทบทวนว่าวันนี้ทำอะไรบ้าง ประทับใจอะไรในสิ่งที่ทำ หรือเรียนรู้อะไรบ้าง ● แนะนำให้เด็กนำกระเป๋า สิ่งของของตนเองกลับบ้าน 	สังเกตพฤติกรรม <ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตามข้อตกลง ● การรักษาสัญญา ● ความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ● วินัย : รับผิดชอบ ● ชื่อสัตย์ : รักษาสัญญา

	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กว่ากลับถึงบ้านเด็กต้องทำอะไรบ้าง เช่น สวดดีคุณยาย เปลี่ยนเสื้อผ้า ชุदनนักเรียนเป็นชุดอยู่กับบ้าน ทำการบ้าน ฯลฯ • ให้เด็กร่วมกันแม่เตราก่อนกลับบ้าน		
--	---	--	--

ตัวอย่าง

แนวทางการจัดประสบการณ์/การเรียนรู้

จุดเน้น	พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	แนวทางการจัดประสบการณ์/การเรียนรู้
<p>1. การคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ (อะไร ควรทำ อะไรไม่ควร ทำ) อะไรไม่ควร ทำ) อะไรทำไม่ได้</p>	<p>**การใช้วิจารณ์ญาณในการคิดวิเคราะห์ว่า อะไร ควรทำ อะไรไม่ควรทำ หรือ วิเคราะห์ระบุ เหตุผล แนวทางการแก้ปัญหาได้ตามวัน</p> <p>**วิเคราะห์สภาพ ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน กำหนดทางเลือกใน การแก้ปัญหาที่</p>	<p>จัดกิจกรรมให้เด็กฝึกคิด หาเหตุผล เกี่ยวกับ การปฏิบัติตน หรือปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยเฉพาะ การปฏิบัติที่เป็นเหตุ ให้เกิดผลที่เตือนร้อนแก่ตนเอง และผู้อื่น เช่น ทำไม่ต้องล้างมือหลังเข้าห้องน้ำ ถ้าไม่ล้างจะเกิดอะไรขึ้น ทำไม่ต้องจัดวางรองเท้าให้เป็นระเบียบ ถ้าวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ จะ เกิดอะไรขึ้นบ้าง ตัวเด็กเองเตือนร้อนอย่างไร เพื่อนๆ เตือนร้อนอย่างไร</p> <p>ใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ให้เด็กอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้น เช่น หนูคิดว่า ทำไมเพื่อนจึงไม่เล่นกับหนู ทำไมหนูจึงหกล้ม ถ้าหนูไม่อยากหกล้มอีก หนูต้องทำอะไร ถ้าไม่อยากให้เพื่อนหกล้ม หนูจะต้อง ทำอย่างไร</p> <p>เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ แล้วพูดคุยถึงเหตุผลที่เกิดขึ้น จาก สถานการณ์ที่ได้ฟัง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะอะไร ถ้าเป็นหนู หนูจะทำอย่างนี้หรือไม่ ถ้าไม่ทำหนูจะทำอย่างไร และจะเกิดอะไรขึ้นถ้าหนู จะทำอย่างนั้น หรือให้เด็กเปลี่ยนตอนจบของเรื่องใหม่ โทให้เรื่องที่แต่งมีความสอดคล้องกับเอง ละครตัดสินใจ หลายๆ ทาง แต่ละทางถึงผลต่างกันออกไปแล้วให้เด็ก ให้เหตุผลตามทีเลือก ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ จากเหตุการณ์ต่าง เช่น จากข่าวเหตุการณ์สึนามิ ชาวเด็กถูกลักพาตัว เด็กพลัดหลงในห้างสรรพสินค้า ไฟไหม้ น้ำท่วม ฝนตกไม่หยุด ความแห้งแล้ง หรือใช้คำว่า ถ้า...แล้ว...จะ เช่นถ้าเด็กจับมือคุณแม่ไว้ จะไม่พลัดหลงกับคุณแม่ในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น</p> <p>จัดสถานการณ์จำลอง หรือตั้งคำถาม หรือทำการทดลอง เพื่อให้เด็กตั้งสมมติฐาน หรือคาดสิ่งที่เกิด ขึ้น</p> <p>ใช้กรณี ตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรม ไม่ตรงเวลาแลได้รับผลทางการกระทำนั้น ๆ หาวิธีแก้ไข และ สรุปรูปเป็นข้อตกลงของกลุ่ม</p> <p>จัดกิจกรรม ให้เค้ามมีโอกาส คิด วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลลัพธ์การตรงต่อเวลา และ ผลเสียหายไม่ตรงเวลา</p>

จุดเน้น	พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	แนวทางการจัดประสบการณ์/การเรียนรู้
<p>2. มีวินัย</p> <ul style="list-style-type: none"> * ปฏิบัติตามครู * ตรงเวลา * รักษาหน้าที่ * รู้จักรอบคอบ * ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน ตามกฎระเบียบ พากเพียร และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำ 	<p>พฤติกรรมที่แสดงออกถึงรักในหน้าที่ยึดมั่นในความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น และปฏิบัติความครู ระเบียบ ข้อตกลง อย่างเคร่งครัดและตรงต่อเวลา</p> <p>มาโรงเรียนทันกำหนดเวลา</p> <p>ปฏิบัติตามครู ระเบียบของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย การขออนุญาตไปห้องน้ำ</p> <p>ปฏิบัติตามกฎ เมื่อเล่นเกม หรือเล่นในมุมเล่นอดทน รอบคอบที่จะได้สิ่งที่ต้องการ</p> <p>เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง(ปฏิบัติตามกฎ)</p> <p>ทำงานเสริมภายในกำหนดเวลา</p> <p>ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น และเสร็จตามกำหนดเวลา</p>	<p>จัดกิจกรรมให้เด็กตรงต่อเวลา กำหนดเพลง</p> <p>ใช้กรณีตัวอย่าง ให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมที่โรงเรียน กาเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าแถวกลับบ้าน การส่งงาน แบบฝึกหัด การรับประทานอาหาร การไปห้องน้ำ พฤติกรรมที่บ้าน ได้แก่ ตื่นนอนทันเวลา เข้านอนตามเวลา เล่นเป็นเวลา อาบน้ำ</p> <p>แปลงฟันตามเวลา แต่งตัวเสร็จทันเวลา รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น ตรงเวลา</p> <p>กลับบ้านตรงเวลา ทำการบ้าน/อ่านหนังสือตามเวลา การเล่นเกม การดูโทรทัศน์ ปฏิบัติตนตามเวลาที่กำหนด โดยให้เด็กคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจด้วยตนเองว่า การกระทำหรือพฤติกรรมใด ที่ควรทำและไม่ควรทำ เพราะเหตุใด แล้วกำหนดพฤติกรรม การตรงต่อเวลาที่ เป็นเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน รายบุคคล</p> <p>จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ห้องเรียน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการทำงาน</p>
<p>3. ซื่อสัตย์ สุจริต</p>	<p>พฤติกรรมที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p> <p>ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง</p> <p>ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู สะอาด เกรงกลัวที่จะทำความผิด</p> <p>ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง</p>	<p>จัดกิจกรรม / สถานการณ์ ให้เด็กได้ฝึกให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ต่อครู ผู้ปกครอง และปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง</p>

<p>4.อยู่อย่างพอเพียง</p>	<p>พฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจ ในตนเอง พอใจ ในสิ่งที่ตนเองมี ใช้รักษา ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า</p> <p>อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบไม่ เบียดเบียนผู้อื่น และเห็นคุณค่าของทรัพยากร ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น ของเล่น ของใช้ ประหยัด คุ้มค่า ดูแลรักษาอย่างดี</p> <p>ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไปทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้อภัยเมื่อผู้อื่นทำผิด และยอมรับผิดเมื่อทำผิด</p>	
<p>5.จิตสาธารณะ</p> <p>*รู้จักให้</p> <p>*เห็นใจผู้เดือดร้อน</p> <p>*อาสาช่วยเหลือ</p> <p>*เห็นประโยชน์ ส่วนรวม</p>		<p>จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฟังความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ ที่ทำความดีเพื่อผู้อื่น เช่น เมื่อมีคน ไปอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง</p> <p>จัดกิจกรรม ปลุกฝังเด็กให้ปฏิบัติตนเพื่อสาธารณะในสังคมของเด็กเอง เช่น การมีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาต้นไม้ นำขยะจากถังขยะในห้องเรียนไปทิ้งที่ถังขยะของโรงเรียน</p> <p>จัดโครงการปลุกฝังจิตสาธารณะ โดยให้เด็กระบุสิ่งที่จะทำเพื่อคนอื่น (ภายในครอบครัว / ในห้องเรียน) โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยบอกว่าจะทำอะไร ใครจะได้รับผลที่เด็กทำ เช่น พับผ้าห่มให้น้อง ผ่อนเบาภาวะของคุณแม่ (หรือคุณครู)</p> <p>ไปซื้อของให้แม่....ช่วยเหลือคุณแม่</p> <p>ปีบนวนให้คุณยาย....คุณยายเมื่อยลำ</p> <p>ถ้าเด็กทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม คนด้วยโอกาสใช้ในโอกาสสำเร็จ เช่น ให้เด็กกร่วม บริจาคเงินในวันทหารผ่านศึกรวบรวมของเล่นบริจาคในสถานรับเลี้ยงเด็ก</p> <p>เลือกสื่อวีดิทัศน์ที่มีเสนอเรื่องราวของเด็กที่อยากใช้ต้องการความเมตตา ให้เด็กดูและแสดง ความรู้สึกเพื่อปลุกฝังความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น</p>

କ୍ଷୀରପାଣି

ตัวอย่างการจัดประสบการณ์

กิจกรรม “คิดก่อนทำ” (15 นาที)

สาระสำคัญ

ก่อนจะทำอะไร ต้องคิดให้ดี ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ จะได้ไม่มีผลเสียต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ส่วนรวม

จุดประสงค์

- คิดให้รอบคอบก่อนทำ / ปฏิบัติ
- บอก / เล่าพฤติกรรมดีที่ได้กอยากทำตาม
- ปฏิบัติตามข้อตกลง

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับเด็ก - เด็กๆ ชอบนิทานใหม่ - ใครอยากฟังนิทานบ้าง

ครูเล่านิทานเรื่อง “ลูกไก่ชอบทำตามเพื่อน”

สนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน

ลูกไก่ทำอะไรตามอย่างลูกเป็ดบ้าง

เพราะเหตุใดลูกไก่จึงเกือบจมน้ำ

ขั้นกิจกรรม

ให้เด็กๆ อาสาสมัครออกมาแสดงเป็นลูกเป็ด

คิดแสดงท่าทางที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนหาย (เช่น เก็บของเล่นเข้าที่ ทิ้งขยะลงในถัง ฯลฯ) ถ้าใครยกมือตอบได้ถูกต้องก็ออกมาเป็นลูกเป็ดตัวต่อไป

ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการคิดดีและการกระทำที่ดี โดยใช้คำถามดังนี้

เด็กๆ คิดว่ามีอะไรบ้างเป็นสิ่งที่ดี ที่ควรทำในห้องเรียน/โรงเรียน (เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง เล่นของเล่นแล้วเก็บของเข้าที่ เก็บสิ่งของที่ไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของส่งครู ใช้น้ำอย่างประหยัด ฯลฯ)

เด็กๆ คิดเดี่ยว แล้วสรุปเป็นของกลุ่ม

ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าห้องเรียน

ขั้นสรุป

ครูและเด็กช่วยกันสรุปสิ่งที่ดี ที่ควรทำในห้องเรียน เพื่อเป็นข้อตกลงของห้องเรียน

เด็กพูดคำคล้องจอง “ก่อนทำอะไร”

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

นิทาน “ลูกเปิดชอบทำตามเพื่อน”

คำคล้องจอง “ก่อนทำสิ่งใด”

การประเมินผล

สังเกต

ภาคผนวก

นิทาน ลูกไก่ชอบทำตามเพื่อน

เรียบเรียงโดย ดร.เยาวรัตน์ ทศเกตุ

มีลูกไก่น้อยตัวหนึ่ง เห็นลูกเปิดทำอะไรก็อยากจะทำตาม ลูกเปิดบอกว่าฉันแต่งตัวเองได้ ลูกไก่ก็บอกว่าฉันก็ทำได้เหมือนกัน ลูกเปิดบอกว่าฉันจะไปเดินเล่น ลูกไก่ก็บอกว่าฉันก็จะไปเหมือนกัน ลูกเปิดบอกว่าฉันชอบกินผัก ลูกไก่ก็บอกว่า ฉันก็ชอบเหมือนกัน ลูกเปิดบอกว่าฉันจะไปว่ายน้ำ ลูกไก่ก็กระโจนตาม แต่ลูกไก่ว่ายน้ำไม่เป็นเกือบจมน้ำตาย โชคดีที่ลูกเปิดช่วยได้ทัน ตั้งแต่นั้นมาลูกไก่จึงต้องคิดก่อนจะทำตามลูกเปิดอีก

คำคล้องจอง “ก่อนทำสิ่งใด”

โดย พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ก่อนทำสิ่งใดใจต้องคิด

ถูกหรือผิดทำอย่างนี้ดีหรือไม่

ถ้าหากเห็นว่าไม่ดีมีโทษภัย

จงหาทางทำใหม่ทำให้ดี

ตัวอย่าง

กิจกรรม ทำดีมีสุข

จุดประสงค์

สาระสำคัญ

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ (เวลา 2 นาที)

เตรียมเด็กให้สงบด้วยท่าทาง “ตะแหัน-ตะไหล่-ตะแอม-ตบมือ” ทำหมุนเวียนไปจนเด็กพร้อมที่จะทำ

กิจกรรม

ร่วมกัน

เด็กดูภาพที่ปกหนังสือนิทาน เรื่อง หนูดีเด็กดี ครูอ่านชื่อเรื่องให้ฟังด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน จากนั้นให้เด็กทายเรื่องราวของนิทานตามความคิดอิสระ โดยครูถามว่า

เด็กเห็นภาพอะไรบ้าง

เด็กๆ คิดว่าเรื่องราวของนิทานเกี่ยวกับอะไร

ขั้นกิจกรรม (เวลา 10 นาที)

เด็กฟังนิทานประกอบภาพ เรื่องหนูดีเด็กดี

สนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานเพื่อให้เด็กรับรู้ตัวแบบ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

(ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร)

เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีของตัวละครในนิทาน (เพื่อสร้างความเข้าใจในผลการปฏิบัติที่ดี)

โดยครูใช้คำถาม

สิ่งดีๆ (พฤติกรรมที่ดี) ที่...(ตัวละคร) ทำ คืออะไร

ทำไมเด็กๆ จึงคิดว่าการทำ...(พฤติกรรมที่ดีของตัวละคร)เป็นการทำสิ่งที่ดี

สิ่งที่ (ตัวละคร) ได้รับจากการทำดี คืออะไร

ถ้าเด็กๆ เป็น...(ตัวละคร) จะทำอย่างไร

ขั้นสรุป

ร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับสิ่งดีๆที่เด็กต้องการนำไปสู่การปฏิบัติ และนำเสนอผลงานด้วยการออกมา

เล่าให้เพื่อนฟัง แล้วร่วมกันกำหนดเป็นข้อตกลงที่ต้องนำไปปฏิบัติในชีวิตในชีวิตประจำวัน

เด็กร่วมกันวาดภาพแสดงความหมายของข้อตกลงในกระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่ (เน้นความหมายของภาพ ไม่เน้นความเหมือนจริง) ใช้เป็นสัญลักษณ์เตือนความจำให้ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น โดยครูนำภาพนั้นติดไว้ในที่มองเห็นได้ชัดเจน

เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างต่อเนื่อง ครูคอยดูแล แนะนำให้เด็กปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ พร้อมสังเกตและ บันทึกพฤติกรรมในแบบสังเกต และสรุปเป็นระยะๆ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

นิทานเรื่อง.....

กระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่

สีเทียน สีชอล์ก สีไม้

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรม.....และบันทึกในแบบสังเกต

ตัวอย่าง

กิจกรรมของเล่นที่น่าสงสาร

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ เพื่อให้เด็ก

แยกแยะสิ่งที่เด็กควรทำ/ไม่ควรทำได้

สร้างข้อตกลงในการเล่นของเล่นได้

ปฏิบัติตนในการเล่นของเล่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

สาระสำคัญ

เด็กควรเล่นของเล่นอย่างทะนุถนอม และจัดเก็บเข้าที่ให้เป็นระเบียบ เพื่อรักษาของเล่นให้ใช้ได้ยาวนานๆ

ขั้นตอนกิจกรรม

ขั้นนำ

จัดเด็กนั่งเป็นรูปตัว U ครูนั่งบนเก้าอี้ตัวเดียว สามารถมองเด็กได้ทั่วถึง

ครูชูหนังสือนิทานเรื่อง “ของเล่นที่น่าสงสาร” ให้เด็กดู อ่านชื่อเรื่องให้เด็กฟัง และซักถาม เช่น

- ภาพหน้าปก มีของเล่นอะไรบ้าง
- ของเล่นเป็นอย่างไร
- ของเล่นที่น่าสงสาร น่าจะเกี่ยวกับอะไร

ขั้นกิจกรรม

ครูอ่านนิทานให้เด็กฟัง พร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบ

ครูซักถามคำถามจากเรื่อง เช่น

- ในเรื่องมีใครบ้าง
- พอใจ มีของเล่นอะไรบ้าง
- ของเล่นเป็นอย่างไร
- ใครทำให้ของเล่นเป็นอย่างนั้น
- เพราะอะไรของเล่นจึงชำรุด เสียหาย
- เด็กๆ จะมีวิธีดูแลของเล่นอย่างไร ของเล่นจึงจะไม่ชำรุดเสียหาย

5. ครูถามคำถามโดยสุ่มรายบุคคล เช่น

- ถ้าเด็กเล่นของเล่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เด็กต้องทำอะไรบ้าง
- ถ้าเล่นของเล่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของเล่นจะเป็นอย่างไร

ขั้นสรุป

6. แบ่งกลุ่มเด็ก ร่วมกันคิดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการเล่นของเล่น นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

7. ครูและเด็กร่วมกันนำข้อสรุปที่ได้ เขียนในกระดาศปฐพี ชื่อ หัวข้อเรื่อง ข้อตกลงในการเล่นของเล่นของเด็ก ชั้นอนุบาล ..... เสร็จแล้วนำไปติดที่กระดาน ให้เด็กอ่านตามครูทีละข้อ

8. ครูมอบหมายให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลง

สื่อและแหล่งเรียนรู้

เรื่องเล่า ของเล่นที่น่าสงสาร

กระดาศปฐพี

สีเมจิก

การประเมินผล

สังเกต

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งที่ควรทำ/ไม่ควรทำของเด็ก

การปฏิบัติตามข้อตกลงของเด็ก

ภาคผนวก

ของเล่นที่น่าสงสาร

พอใจมีพี่น้องสามคนพ่อแม่ของพอใจชื่อของเล่นให้เล่นมากมายเค้ามีรถยนต์เล็ก ๆ สิบคัน มีตุ๊กตาขนาดต่าง ๆ สิบตัวมีปืนสิบกระบอกแต่ดูของเล่นเหล่านี้สิรถทุกคันชำรุดเสียหายบางคันล้อหลุด บางคันกระจกแตก ตุ๊กตาทุกตัวชำรุดแตกหักบางตัวแขนหลุด บางตัวขาขาด บางตัวสีถลอก ปืนทุกกระบอกแตก เสียหาย เล่นไม่ได้ ปืนบางกระบอกไกปืนหลุด บางกระบอกด้ามปืนหัก เด็กๆ รู้ไหม ทำไมของเล่นจึงชำรุดเสียหาย เพราะว่าพอใจและพี่น้องของพอใจ ไม่ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของ “ในหลวง” ที่ให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงไงจะ ถ้าเขาใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเขาต้องรู้จักรักษาสິงของ เล่นอย่างทะนุถนอมเพื่อใช้ได้นาน ๆ ไม่เสียเงินซื้อให้สิ้นเปลืองเงินทองของพ่อแม่อีก อีกทั้งต้องสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี คือรู้จักเก็บให้เป็นระเบียบตามหมวดหมู่สิ่งของ เมื่อหายก็รู้ดูก็งามตาจะอ้อ.....เศรษฐกิจพอเพียง คือ รู้จักใช้ของให้คุ้มค่า คุ้มราคา ประหยัดการใช้จ่าย นั่นเอง

โครงการเสริมสร้างจิตอาสา

หลักการและเหตุผล

ในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน มักเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบ ขาดความเสียสละ ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเอาประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก จึงทำให้สังคมส่วนรวมถูกทอดทิ้ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปลูกฝังความมีจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมวัยที่จะต้องฝึกเด็กให้เกิดความสำนึกและประยุกต์สู่การปฏิบัติในชีวิตจริง พร้อมทั้งจะอาสาให้การช่วยเหลือผู้อื่นและกิจกรรมของสังคมส่วนรวมอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้จักการเสียสละเพื่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม
2. เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นและชุมชนด้วยความเต็มใจ
3. เพื่อให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเสริมสร้างจิตอาสา
2. เด็กปฐมวัยร้อยละ 80 มีจิตสาธารณะ

กิจกรรมการดำเนินการ

1. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย จุดเน้นและสภาพปัจจุบันปัญหา
2. จัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. ประชุมชี้แจงคณะกรรมการเกี่ยวกับโครงการ
4. ดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ดูแลรักษาห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบ เรียบร้อย

- สำรวจสภาพห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
- กำหนดจุดพัฒนา
- แบ่งกลุ่มเด็กดูแลรับผิดชอบ
- ติดตามการดำเนินงาน
- เด็กแต่ละกลุ่มสรุปรายงาน

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมอาสาช่วยเพื่อน 1 ช่วยครูทำงาน

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ หนังสือ

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอาสาดูแลรักษาความสะอาด ห้องน้ำ ห้องส้วมและสนามเด็กเล่น

ฯลฯ

5. นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน

6. ประเมินผลการดำเนินโครงการ

7. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน

การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. เด็กร้อยละ 100 ได้รับการเสริมสร้างจิตอาสาพัฒนาเพื่อส่วนรวม	1. สอบถาม	1. แบบสอบถาม
2. เด็กร้อยละ 80 มีจิตสาธารณะ	2. ประเมินพฤติกรรม	2. แบบประเมิน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาธารณะสมบัติรับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี สะอาด เป็นระเบียบ

ตัวอย่าง โครงการเสริมสร้างชีวิตและความเป็นอยู่อย่างพอเพียง

หลักการและเหตุผล

ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ตลอดจนการปฏิบัติตน ในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศให้เดินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น จากสถานการณ์ปัจจุบันเด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตไม่เห็นคุณค่าของ เหตุและผล ฟุ่มเฟือย ลุ่มหลงในวัตถุนิยม จึงส่งผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการอบรมเลี้ยงดูมาก ขึ้น ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต ที่สมดุลสำหรับเด็กในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้รู้จักดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่หรือได้รับ
2. เพื่อให้เด็กใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า
3. เพื่อให้เด็กรักษาทรัพยากรไว้ใช้อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเสริมสร้างการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
2. เด็กปฐมวัยร้อยละ 80 ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมการดำเนินการ

1. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย จุดเน้นและสภาพปัจจุบันปัญหา
2. จัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. ประชุมชี้แจงคณะครูเกี่ยวกับโครงการ
4. ดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมประหยัดและออม

- จัดตั้งธนาคารห้องเรียน/โรงเรียน
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งให้เด็กทราบ
- ให้เด็กสมัครเป็นสมาชิก/เปิดบัญชีออม
- รับฝากเงิน/ออมเงิน

- สรุปการออมของเด็กรายคน/รายห้อง
- รายงาน/แจ้งผลให้เด็กทราบ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

กิจกรรมที่ 3 ฯลฯ

5. นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน

6. ประเมินผลการดำเนินโครงการ

7. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน

การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. เด็กร้อยละ 100 ได้รับการเสริมสร้างชีวิตและความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	1. สอบถาม	1. แบบสอบถาม
2. เด็กร้อยละ 80 ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2. ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติตน	2. แบบประเมิน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กนำหลักการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงสู่ครอบครัว(พ่อแม่ผู้ปกครอง)

ตัวอย่างนิทานประกอบการจัดประสบการณ์

ลูกหมีโกหก

วันนี้เป็นวันจันทร์ ลูกหมียังไม่ตื่นนอน แม่หมีเข้ามาปลุกและถามด้วยความห่วงใยว่า

“ลูกหมีไม่สบายหรือเปล่า วันนี้ทำไมไม่ไปโรงเรียน”

ลูกหมีตอบแม่ว่า “วันนี้โรงเรียนหยุดหนึ่งวันจ๊ะ คุณครูให้หยุดดูหนังสือสอบ”

พุดจบลูกหมีก็หลับต่อ

วันรุ่งขึ้นลูกหมีไปโรงเรียน คุณครูก็ถามลูกหมีว่า “ลูกหมีเมื่อวานเป็นอะไรจ๊ะ ทำไมไม่มาโรงเรียน”

“ผมไม่สบายครับ” ลูกหมีตอบไม่เต็มปาก

“ถ้าอย่างนั้นต้องเอาใบลามาให้ครูพรงี้แหละจ๊ะ ให้คุณแม่เซ็นรับรองด้วยคุณครูกำชับกับลูกหมี

ลูกหมีตอบ “ครับ” ระหว่างทางกลับบ้าน ลูกหมีเดินคิดมาว่าจะทำอย่างไรกับใบลา เพราะลูกหมีไม่ได้เป็นอะไรเลย

กลับมาถึงบ้าน ลูกหมีก็ยังคิดไม่ออก นอนก่ายหน้าผากว่าจะทำอย่างไรดี

ในที่สุดลูกหมีก็คิดได้ ลูกหมีจึงหยิบกระดาษกับดินสอ แล้วก็เขียนใบลาป่วยทันที พร้อมกับเซ็นชื่อของแม่เสียเอง

พอถึงวันจันทร์ ลูกหมีก็เป็นหวัด แต่เนื่องจากเป็นวันสอบ ลูกหมีจึงต้องไปโรงเรียน แม่หมีก็ไปส่งลูกหมีที่โรงเรียน และบอกคุณครูว่า “วันนี้ลูกหมีไม่สบายเป็นหวัดคะ”

“อ้าว! เมื่อวันจันทร์ลูกหมีขาดเรียนบอกว่าไม่สบาย วันนี้ไม่สบายอีกแล้วหรือคะ” คุณครูถามด้วยความแปลกใจ แม่มองลูกหมี เห็นลูกหมีนั่งก้มหน้า ก็รู้ทันทีว่าลูกหมีโกหก

ลูกหมีก็กลับบ้าน ลูกหมีก็รีบเข้าครัวทันที เพื่อหาขนมกิน “วันนี้มีขนมอะไรกินบ้างครับ” ลูกหมีถาม

แม่หมีตอบว่า “ไม่มีขนมสำหรับเด็กโกหกหรอกจ๊ะ” แม่หมีให้ลูกหมีเล่าความจริงให้ฟัง ลูกหมีจึงบอกว่า เพราะลูกหมีเกิดความขี้เกียจไปโรงเรียน จึงโกหกแม่ว่าโรงเรียนหยุดให้ดูหนังสือสอบ และโกหกครูว่าไม่สบาย แล้วลูกหมีก็ขอโทษแม่ทันที

ลูกหมีว่า “ต่อไปลูกหมีจะไม่โกหกอีกแล้วครับ”

สร้อยของชาวประมง

ยังมีชายชาวประมงคนหนึ่ง ชายคนนี้เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียรเขาออกหาปลาตั้งแต่เช้าเป็นประจำทุกวัน อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ชายชาวประมงคนนี้ออกมาปลา เขาได้ทำสร้อยคอตกลงไปในทะเลลึก และไม่มีปัญหาที่จะมกลบขึ้นมาได้

ด้วยความเสียดายสร้อย ที่แม้เป็นเพียงสร้อยธรรมดาไม่มีราคาอะไร แต่ก็ยังเป็นสมบัติเพียงชิ้นเดียวที่บิดามารดา มอบให้ก่อนตาย ชาวประมงจึงยกมือขึ้นอธิษฐานขอให้ผู้มีมาช่วย ทันใดนั้นก็มีความพญานาคตัวหนึ่งคาบสร้อยเพชรขึ้นมาให้

แต่พอชาวประมงเห็นสร้อยเพชรแล้ว ชาวประมงก็บอกแก่พญานาคด้วยความซื่อสัตย์ว่า สร้อยเพชรเส้นนี้ ไม่ใช่สร้อยของตน พญานาคจึงฝากสร้อยเพชรไว้บนเรือแล้วดำลงไปมสร้อยไข่มุกขึ้นมาอีก ชาวประมงยืนยันว่า ไม่ใช่สร้อยของตน

ในที่สุด เมื่อพญานาคนำสร้อยที่ไม่มีราคาเส้นนั้นขึ้นมาให้ ชายชาวประมงก็รับสร้อยมาด้วยความดีใจ และบอกแก่พญานาคว่า สร้อยเส้นนี้แหละที่ตนทำตกน้ำ พญานาคเห็นชายชาวประมงเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์ก็ชอบใจ จึงมอบสร้อยราคาแพงที่งมขึ้นมาให้ทั้งหมด

ครั้งเมื่อเรื่องราวที่ชายชาวประมงล่วงรู้ไปถึงเศรษฐีผู้โลกมาก เศรษฐีได้ปลอมตัวเป็นชาวประมงไปแก่งทำสร้อยตกทะเลบ้าง

พอพญานาคมสร้อยขึ้นมาให้ฝากไว้บนเรือเป็นจำนวนมากแล้ว เศรษฐีก็รีบพายเรือหนีเข้าฝั่งหวังจะเอาสร้อยเหล่านั้นมาเป็นของตน

แต่เมื่อมองดูอีกครั้ง สร้อยมีค่าเหล่านั้นก็ได้กลายเป็นหินไปเสียแล้ว

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

“ความโลภและความไม่ซื่อสัตย์ เป็นสิ่งไม่ดี”

คำถาม : จะเป็นอย่างไรถ้าในแม่น้ำมีพญานาคจริงๆ

ดวงดาวสายรุ้ง

มีเด็กหญิงน่ารักคนหนึ่ง เธอนอนหลับไปในตอนเย็นและฝันว่า ได้เห็นสายรุ้งแสนสวยมาปรากฏขึ้นในท้องฟ้า ปลายข้างหนึ่งของสายรุ้งมาสิ้นสุดที่ตัวของเด็กหญิง บนสายรุ้งมีคนตัวเล็กๆ ขนาดเท่านิ้วมือจำนวน 8 คน เดินมาหา เธอคนตัวเล็กเจ็ดคนแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่สวยงามคนละสีตามสีของรุ้งกินน้ำ คือ สีม่วง สีคราม สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีแสด สีแดง ส่วนคนสุดท้ายเป็นหญิงชราถือไม้เท้าวิเศษ แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่มีทั้งเจ็ดสี

หญิงชราใจดีเป็นหัวหน้าของคนตัวเล็กเหล่านั้น ได้มอบดวงดาวแห่งสายรุ้งให้เด็กหญิงเก็บไว้และบอกว่า “เจ้าเก็บดวงดาวนี้ไว้ トラบใดที่เจ้ายังซื่อสัตย์ เจ้าก็จะสามารถเดินไปตามถนนสายรุ้งไปสู่นครสายรุ้งซึ่งเต็มไปด้วยเพชรสายรุ้งที่เจ้าจะเก็บกลับมาเท่าไรก็ได้”

หลังจากนั้นหญิงชราก็พาเด็กหญิงไปที่นครสายรุ้ง ที่นั่นมีปราสาทสวยงาม บนพื้นเต็มไปด้วยเพชรสายรุ้งสวยจำนวนมาก ยามเพชรต้องแสงอาทิตย์เพชรก็จะเปล่งแสงแวววาวสีรุ้งออกมา

พอถึงรุ่งเช้า เด็กหญิงตื่นขึ้นมาด้วยความประหลาดใจในความฝันแล้วเธอก็ต้องยิ่งประหลาดใจมากขึ้นเมื่อพบว่า มีดวงดาวแห่งความซื่อสัตย์อยู่ในมือของเธอจริงๆ และก็มีเพชรสายรุ้งอยู่ในกระเป๋าเสื้อของเธอจริงๆ อีกด้วย เธอจึงไปอวดพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ของเด็กหญิงได้เห็นเพชรสายรุ้งและได้ทราบเรื่องราวทั้งหมดก็เกิดความโลภความอยากได้เพชรอีกมากๆ

ดังนั้นในเวลาเย็น ทั้งสองจึงไปนอนตรงที่เด็กหญิงเคยนอน โดยถือดวงดาวแห่งความซื่อสัตย์ไว้ในมือ เมื่อทั้งสองนอนหลับก็ฝันเห็นสายรุ้งเช่นเดียวกับเด็กหญิง จึงพากันเดินตามทางสายรุ้ง และช่วยกันเก็บเพชรใสถึงที่เตรียมไว้ไปจำนวน 4 ถุง แต่ถุงเพชรหนักมากจนทั้งสองไม่สามารถยกขึ้นได้ในระหว่างนั้นเอง หญิงชราและคนตัวเล็กทั้งเจ็ดคนก็ปรากฏตัวขึ้น “เจ้าทั้งสองเข้ามายังนครสายรุ้งได้อย่างไรกัน” หญิงชราเอ่ยถาม

แม่ของเด็กหญิงแบมือให้ดูดวงดาว และบอกว่าเข้ามาที่นี่ได้เพราะราชินีสายรุ้งซึ่งเป็นเพื่อนให้มา หญิงชราได้ยินดังนั้นก็หัวเราะ ขณะเดียวกันคนตัวเล็กทั้งเจ็ดก็บอกว่าที่จริงแล้วหญิงชราท่านนี้ถือ ราชินีหรือหัวหน้าของนครสายรุ้ง

ทันใดนั้น พ่อกับแม่ของเด็กหญิงก็ตกใจตื่น และพบว่าดวงดาววิเศษในมือได้หายไปเสียแล้ว โดยที่ทั้งสองไม่ได้เพชรสายรุ้งกลับบ้านมาด้วย

“นี่แหละ เป็นเพราะพวกเราไม่ซื่อสัตย์ ไม่บอกความจริงแก่หญิงชราและเราก็อยากได้เพชรจำนวนมากจนเกินกว่าที่เราจะยกถึงขึ้นได้ ต่อไปนี้เราจะเป็นคนดีและซื่อสัตย์” ผู้เป็นแม่กล่าว

“จริงด้วยแม่ ต่อไปเราจะไม่โลภ และเราก็จะเป็นคนซื่อสัตย์กันนะ” พ่อพูดแล้วทั้งสามคนก็กอดกันไว้อย่างอบอุ่น

มดกตัณญ

วันหนึ่งในฤดูร้อนมดไปที่ธารน้ำ เพราะหิวน้ำ มันตกลงไปในน้ำ กระแสน้ำพัดมันไป มันไม่สามารถเข้าหาฝั่งได้ นกตัวหนึ่งบินผ่านมา จึงหักกิ่งไม้แล้วทิ้งลงไปในน้ำ มดจึงรีบตะกายขึ้นมาบนกิ่งไม้ และขึ้นฝั่งได้โดยปลอดภัย มดขอบคุณนกและคิดว่าสักวันหนึ่งคงตอบแทนบุญคุณนกได้ หลังจากนั้นมียนายพรานคนหนึ่งเดินผ่านมา เห็นนกออยู่บนต้นไม้จึงเล็งไปที่นกตัวนั้น ขณะเดียวกันมดผ่านมาพอดีก็กัดเท้าของนายพรานอย่างแรง นายพรานกระโดดขึ้นด้วยความเจ็บปวด ลูกธนูจึงยิงพลาดจากนกตัวนั้นไป

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

คนเราเกิดมาย่อมพึ่งพาอาศัย

คำถาม

มด นก นายพราน เด็กๆ อยากเป็นใคร เพราะอะไร

เต่าอยากบิน

เต่าตัวหนึ่งนึกเบื่อชีวิตของตัวเองที่ต้องแบกกระดองอันหนักอึ้งไว้บนหลัง อยากจะมีชีวิตที่อิสระล่องลอยไปในฟ้าอันกว้างใหญ่เต่าจึงขอร้องนกเหยี่ยวช่วยสอนบิน นกเหยี่ยวว่า “ตามธรรมชาติของท่านไม่ใช่สัตว์ปีกจึงมีควรที่จะบิน” เต่าได้ยินก็ไม่สนใจกลับอ่อนนวยจนนกเหยี่ยวยอมทำตามโดยใช้กรงเล็บจับกระดองเต่าพาบินขึ้นไปในอากาศแล้วปล่อยให้เต่าหัดบินด้วยตัวเอง เต่าตกลงมาจากท้องฟ้า กระแทกพื้นดินถึงแก่ความตาย

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความมักใหญ่ใฝ่สูง ไม่รู้จักประมาณตนเอง ย่อมนำมาซึ่งความหายนะ

นายพรานกับนกกระทา

วันหนึ่ง นกกระทาอ้วนจ้ำม่ำตัวหนึ่ง ซึ่งกำลังหิวจัดเดินตัวมเตี้ยมหลงเข้าไปในกรงดักนก มันจิกกินอาหารที่อยู่ในกรงอย่างเอร็ดอร่อย แล้วมันก็พบว่ามันติดอยู่ในกรงนั้นเสียแล้ว

ต่อมาไม่ช้า นายพรานผู้วางกรงดักไว้ก็มาถึง เขาก็ดีใจมากเมื่อเห็นนกอ้วนจ้ำม่ำติดอยู่ในกรงดักของเขา นกกระทาเป็นทุกข์ร้อนยิ่งนัก มันจึงร้องขอให้นายพรานปล่อยตัวมันไป

“ได้โปรดเถิด ท่านเจ้าขา” มันอ่อนวอน

“ถ้าท่านจะกรุณาปล่อยข้าพเจ้าไปเป็นอิสระ ข้าพเจ้าจะไปนำเพื่อนๆ ของข้าพเจ้าให้เข้ามาติดอยู่ในกรงดักของท่าน แล้วท่านก็จะได้นกจำนวนมากเป็นอาหาร”

นายพรานจับเอานกกระทาออกจากกรง แล้วกล่าวว่า

“ถ้าเจ้าทำเช่นนั้นได้ เจ้าก็เตรียมตัวที่จะตายได้แน่นอน เพราะเจ้าเป็นนกที่ชั่วร้าย ชอบทำในสิ่งที่น่าละอายใจอย่างยิ่ง”

ว่าดังนั้นแล้ว นายพรานก็หิ้วนกกระทาตัวนั้นกลับบ้านเพื่อทำอาหาร

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

คนทรยศหักหลังย่อมไม่มีใครคบหาด้วย

คำถาม

เด็กๆ คิดว่านกกระทาควรจะพูดว่าอย่างไรนายพรานจึงจะปล่อยเป็นอิสระ